

היה זה בשעת ערב מוקדמת, באחת מהערים הקטנות בדרום הארץ. ר' משה ארמן שיח" התעכב במשימה חשובה ודחופה שלא היתה צפויה מראש, וגילה כי החמיץ את המנין הקבוע בו הוא מתפלל ערבית. הוא חשב להצטרף למנין המאוחר יותר, אך כדי לנצל את הזמן, ולנוכח לחץ העבודה המוטל עליו כסופר סת"ם מומחה – החליט לפנות בינתיים ל'חדר הסופרים' בו הוא כותב, ולהתחיל בעבודה.

לפתע, הוא מציץ בשעון, ומגלה כי השעה 1 בלילה. 'אוי, ואני עוד לא התפלתי ערבית!' – הוא נזכר, ומיד חושב: 'מנין לי עכשיו מנין לתפילת ערבית? היכן אתפלל? הן בעירנו הקטנה ואף ביישובים הסמוכים, אין מנינים בשעות כאלה! מה אעשה?' הוא מביט בשורות הריקות שלפניו, ומסיק כי בהחלט נותרה לו עוד הרבה עבודה, כדי להספיק לעמוד בהספק, כך שכל רגע חשוב לו. מה עוד, שהלכתית – הוא פטור מחיפוש מנין כשהמנין הקרוב כה רחוק ממנו. מאידך גיסא, הרי קיבל על עצמו להקפיד להתפלל במנין, האם יוכל לוותר על קבלה זו? מלחמה התחוללה בעומק לבו. קול קולני חריש את אוזניו בטענות הגיוניות: 'לנסוע עכשיו לאזור המרכז לחפש מנין? באמצע הלילה? כמה דלק זה יעלה? הרי זה 100 קילומטר הלוך, ועוד 100 קילומטר חזור! כמעט שלוש שעות עבודה שיירדו לטמיון, ואתה בכלל פטור ממנין עכשיו!'

ומאידך קול אחר: 'אבל מעריב במנין, כך קיבלתי על עצמי. שיהיה רחוק מפה, שייקח שעתיים וחצי, שיעלה הדלק כמה שיעלה. ה' העמיד לי עכשיו מבחן, בודק אותי אם אעמוד בו. אני נמצא ברגע של נסיון, ברגע גורלי שמי יודע מה השלכותיו, ורק בוראי ואני נדע אם עמדתי בו בהצלחה. אני עומד בנסיון בגבורה, אני יוצא עכשיו לחפש מעריב במנין!'

בשעה 2:22 לפנות בוקר, החנה את רכבו סמוך לבית הכנסת איצקוביץ' בבני ברק. בשעות כאלה, ניתן לחנות צמוד למקום, אין בעיות חניה וגם אין פקחי חניה... עד מהרה התקבץ מנין, והתפילה יצאה לדרך. תפילה שגרתית רגילה, יומיומית. מעריב של שתיים וחצי לפנות בוקר באיצקוביץ'. כשהתפילה הסתיימה, שב ר' משה לרכבו ויצא לדרך – בכיוון ההפוך. לפתע, החריד צלצול הטלפון הנייד את השקט הלילי. מבט חטוף לשעון, 3:05 לפנות בוקר.

מי מתקשר עכשיו? מה קרה? אחרי שבריר שניה התאושש מההלם, וענה לשיחה. 'אתה חי?' – נשאל מעבר לקו. 'זה משה? אתה בסדר? לא במשרד שלך?' – 'זה א...נ...נ...' – גמגם ר' משה בבהלה, 'מה קרה?' – ניסה להסדיר את נשימתו, 'מה קרה?'

'ובכן', השיב הקול מעבר לקו, 'אני מפיקוד העורף. טיל גראד נחת על משרדך, לא היתה אזעקה, וגם 'כיפת ברזל' החמיצה את השיגור הזה. המשרד שלך הפך לעיי חרבות... אך אם אתה מדבר אתי – אני מניח שאתה לא שם עכשיו...'

'אני באמת לא שם', השיב ר' משה, מבולבל עדיין, 'אני על יד צומת גנות. תסביר לי שוב, בבקשה, לא הבנתי כלום!' – 'טוב, אם אתה בסדר, יש לי פה עוד עבודה. תבוא למקום ונדבר...'. השיב הקול מעבר לקו, וניתק את השיחה.

ר' משה האיץ בדוושה, ותוך 20 דקות הגיע ליעד, וגילה את מה שהיה פעם חדרון הכתיבה שלו, מין מחסן בעל קירוי קל, שהתרסק לחלוטין מעוצמת חבטת טיל הגראד. הרצפה היתה פזורה בגולות מתכת משוננות, וכל הסביבה נראתה כזירת הרס מוחלטת...

להתפלל 'מאוחר' בין הזמנים

הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

נשאל מרן הגרי"ש אלישיב על בן ישיבה המתפלל בישיבתו תפילת שחרית בשעה המתאימה לזמן קריאת שמע שלשיטת ה'מגן אברהם', האם הוא יכול ב"בין הזמנים" לקום מעט מאוחר ולהתפלל במנין בו קוראים קריאת שמע כדעת הגר"א ובעל התניא.

השיב לו מרן זצ"ל: "אם אתה מתפלל בישיבה בזמן ה'מגן אברהם' רק מפני שכך הם סדרי הישיבה וברצונך להתפלל תפילה ישיבתית, הרי אין זה מחייב אותך כלל.

אך אם חשבת וסברת שכך ראוי וטוב לנהוג, לקרוא קריאת שמע דווקא בזמן של ה'מגן אברהם', הרי זה כמנהג טוב שאתה חייב בו כנדר."

(הלכה ומעשה תמוז התשס"ח)

תפילה במנין

צריך שימוון בלבו פירוש המילים שימוציא בשפתיו ויחשוב כאלו שכינה כנגדו ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו, עד שתישאר מחשבתו ומונתו זכה בתפלתו. ויחשוב כאילו היה מדבר לפני מלך בשד ודם, היה מסדר את דבריו ומכוון בהם יפה לבל יכשל, קר וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חוקר כל המחשבות.

שזלחר ערוז, סימן צ"ח סעיף א'.

פרשת ויקרא

חודש ניסן תשנ"ג

לעילוי נשמת

הר"ר אלטר אהרן יצחק
ב"ר יוסף הרשקוביץ זצ"ל
נלב"ע י"ז טבת תשע"ז

Shch3910@gmail.com

העלון נתרם השבת ע"י משפחת גרסטנר שיח"י
לעילוי נשמת
הר"ר יחזקאל ב"ר אליעזר נתן הלוי לנדאו זצ"ל
נלב"ע כ"ג לחודש אדר תשנ"ד

מכל סיבה לברך ברכת התורה לא יבטל משום כך מלעסוק בתורה שאין לבטל תורה משום ברכתה.

«הישן שנת קבע ביום והניעור כל הלילה - האם מברכים ברכות התורה?»

בדינים אלו נחלקו רבנו תם והרא"ש, התוספות הביאו את דברי רבנו תם "כשאדם עומד ממטתו בלילה ללמוד שאינו צריך לברך ברכת התורה, מפני שברכת התורה של אתמול בתפילת שחרית פוטרת עד תפילת שחרית הבאה".

אולם לדעת הרא"ש "מסתבר שבני אדם שרגילים תמיד לעסוק בתורה ואפילו כשיוצאים לעסקיהן ממהרים לעשות צרכיהם כדי לחזור וללמוד, ותמיד דעתם על לימודם, וזה אינו נחשב הפסק לענין הברכה. וכן אם למד בלילה, הלילה הולך אחר היום, ואין צריך לברך כל זמן שלא ישן, ולכך מי שרגיל לישן ביום שינת קבע על מטתו, זה הפסק, וצריך לחזור ולברך".

ובביאור שורש מחלוקתם כתב הגאון רבי אשר וייס שליט"א: שנחלקו בגדר ברכת התורה. שיטת רבנו תם מושתתת על ההבנה שברכת התורה היא ברכת השבח, ומשום כך תיקנוה בכל יום כברכת השחר, עד היום הבא. אבל הרא"ש נקט שזו ברכת המצוות, ולכן חיוב הברכה תלוי בהפסק והיסח הדעת, כדין כל ברכת המצוות.

על כל פנים, נמצאנו למדים מדברי רבנו תם והרא"ש מחלוקת כפולה בדינים אלו: א. הישן שנת קבע ביום - לדעת רבנו תם אינו צריך לברך ברכת התורה, עד שחרית שלמחרת, אבל לדעת הרא"ש עליו לברך מכיוון שהשינה הסיחה את דעתו מהברכה שבירך בבוקר.

להלכה - פסק מרן השו"ע: "שנת קבע ביום, על מטתו, הוי הפסק. ויש אומרים שלא, וכן נהגו". ולמעשה בעל המשנה ברורה הביא בשם האחרונים שיברך ברכת התורה, וסיים "נראה פשוט שהסומך על כל הפוסקים שהזכרנו ומברך לא הפסיד".

ב. הניעור כל הלילה - לדעת הרא"ש אינו צריך לברך כי לא הסיח את דעתו מברכת התורה שבירך בבוקר. אבל לדעת רבנו תם צריך לברך ברכת התורה "מפני שברכת התורה של אתמול שחרית פוטרת עד שחרית אחרת". להלכה - פסק מרן השו"ע שאף אם למד בלילה, הלילה הולך אחר היום שעבר, ואינו צריך לחזור ולברך כל זמן שלא ישן.

כתב בעל המשנה ברורה חידוש הלכה למעשה: "ואם היה ישן ביום שינת קבע על מיטתו, ובלילה שלאחריו היה ניעור כל הלילה, פסק הגאון רבי עקיבא אייגר שבזה לשיטת כולם צריך לברך בבוקר ברכת התורה".

מטרת התפילה

הרב יהודה רובן שליט"א

התפילה היא האפשרות שניתנה לאדם לבקש מה' שימלא את מאוויו או שיושיעו בעת צרה. חלק ניכר מהתפילה מורכב מבקשות בכל תחומי החיים וגם מדברי תודה ושבח על הבקשות שנתמלאו. לפי מבט זה לכאורה, התפילה מהווה אמצעי, בקשה לקבלת תועלת ממרום. חשוב להדגיש שלמרות שיש מן האמת במבט זה, אין זו כל האמת. הסבר זה אינו מתאים למקום המרכזי שתופסת התפילה במחשבת היהדות.

כשיצא מהרכב יצאו כל השכנים לקראתו, כאילו היתה זו שעת צהרים. 'ברוך מחיה המתים!' - עלצו לעברו, לא האמינו שהוא חי. 'היינו בטוחים שאתה בחדר, ומי יודע מה קרה לך. זה השעות שאתה בחדר, לא?'

ור' משה, לא הצליח אפילו להשיב. פיו נאלם, מבטו רטט, ידיו רעדו בהתרגשות. הוא ראה מבין ההריסות את הכסא עליו הוא יושב בדרך כלל - מנופץ לרסיסים, והבין היטב מה היה גורלו אם היה מחליט לוותר על מעריב במנין, ובוחר להישאר בחדר ברגעים הקריטיים הללו...

הוא שב הביתה, נסער ונרגש. אחרי כמה ימים ערך סעודת הודאה, וסיפר על החיים שניתנו לו במתנה הודות לעמידתו בנסיון להתפלל במנין, בכל מחיר, ואף במחיר גבוה.

ד' אמות של הלכה

ברכת התורה | חלק ג'

«לברך ברכת התורה פעמיים. בחידושי הרשב"א [ברכות יא, ב ד"ה השכים.] מובאת עדות של תלמידיו של רש"י, בעניין הנהגתו של רש"י בברכת התורה, כשהיה משכים לקרות היה מברך לקרות בתורה, וכשהוא הולך לבית הכנסת חוזר ומברך כמו אותן הימים שלא השכים לקרות. ונותן טעם לדבריו, כמו שהקורא בתורה מברך ברכת התורה וזה אינו נחשב ברכה לבטלה, ואף על פי שכבר בירך קודם פרשת קרבנות ואיזהו מקומן ורבי ישמעאל, והוא הדין כאן, אינו נחשב ברכה לבטלה.

«לפני עור' באמירת דברי תורה ללא ברכת התורה. כותב הגאון רבי אשר וייס שליט"א: הנה נשאלתי ע"י גדול אחד, איך מותר לומר דברי תורה והלכה למי שידענו בבירור שלא בירך ברכת התורה, והלא העוסק בתורה ואינו מברך עליה מבטל מצות עשה, והגורם לחבירו לבטל מצות עשה עובר ב'לפני עור לא תתן מכשול' כמבואר בשו"ע או"ח (סי' קס"ג ס"ב ברמ"א) שאסור להאכיל פת למי שלא נטל ידיו ועובר בלפני עור, וכן מבואר עוד שם בשו"ע (סי' קס"ט סעי' ב') שאין ליתן דבר מאכל אלא למי שידוע בו שיברך עליה, ואף שכתב שם הרמ"א שאם נותן לשם צדקה מותר, כבר כתב שם במשנ"ב (ס"ק י"א) בשם הפמ"ג שאין זה אלא במקום ספק אבל בודאי שלא יברך אסור בכל ענין.

ושאלה זו שכיחה מאוד במי שנוסע במוניות, ומעשים בכל יום שנהגים אף אלה שניכר בהם שאינם מדקדקים במצוות הם מבקשים לשמוע דבר תורה.

ומרן הגרי"ש אלישיב שליט"א (זצ"ל) אמר, שכיון שאין השומע מתכוין לשם מצות ת"ת, אינו מחוייב לברך. אך לכאורה אין זה פתרון ברור, שהרי אם ברכת התורה ברכת המצוה היא ומברך על מצות ת"ת, אך אם אין הברכה על המצוה כלל אלא ברכת השבח על עצם התלמוד מצוה עליו לברך אף בכה"ג.

ונראה שאף לפי השיטות שברכת התורה זה מצוה דאורייתא מ"מ ברור כשמש שטפלה היא למצות תלמוד תורה שלעולם הברכה טפלה למצוה, ואף אם אין ברכת התורה כברכה על מצות ת"ת מ"מ הברכה טפלה לתורה, ולעולם אין לבטל עיקר מפני הטפל, ואם אין ביד האדם

תלויים וחיים בחסדו - אמיתות אלו החודרות ללב המתפלל, הן אחת ממטרותיה של התפילה.

לעשות רצונך, כרצונך!

הרב חיים אברהם יאמניק שליט"א

אחת ההדרכות המופלאות שהדריך רבנו הראש את תלמידיו "היה רוצה באשר ירצה יוצרך", כלומר כאשר תראה כי הבורא יתברך רוצה אחרת ממך, תבטל את דעתך ותרצה את אשר ירצה היוצר.

מדרגה זו נוגעת לכל יהודי מאמין, לכל יהודי העובר הסתרות ושונות, למן קשיים בחינוך ילדים, ועד לקשיים בריאותיים. מבעיות פרנסה ועד בעיות קשות של שלום בית. בכל אלו המצבים והנסיגות, כאשר האדם מרבה להתפלל, להתחנן, לעשות השתדלות ופועלות בדרך הטבע, אלא שעובר זמן וההסתרות ממשיכות, עד שמתקבל אצלו הרושם כי הקב"ה רוצה אחרת ממה שהוא רוצה, כאן בא אליו רבנו הרא"ש עם הדרכתו "רצה באשר ירצה יוצרך", כלומר עליך ללמוד לקבל בהכנעה דין שמים, ולעבוד על עצמך להיות מרוצה באשר ירצה השם עד כדי שתהיה נכון בפנימיות לבך לסיים את התפילה במלים "הטוב בעיניך עשה" (ברכות כט,ב). כלומר להמשיך ולהתפלל כן, לעשות ההשתדלות כן, אבל מתוך התרצות לרצון ה' כמו שיתבאר.

יש כאן בעצם סתירה, מצד אחד אנו אומרים כי עלינו להתרצות לרצון ה', ומצד שני יכול הוא, ואף צריך להמשיך ולהתפלל לישועה, וכלשון חז"ל "אם רואה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל" (ברכות לב,ב), כיצד הדברים עולים כאחד?

וצריך לומר, כי גם כשאומרים להתרצות לרצון ה', אין הכוונה אלא להוציא את ריח המאבק הנוצר לפעמים ע"י ריבוי תפלה, כביכול האדם לוקח את מאמרי חז"ל בכוחה של התפילה ויוצא למלחמה 'לאסוף חתימות צדיקים', לקרוע עולמות, את זה באים לשלול: אל תכפה את רצונך על ה'. ההפך תתרחש אתה לרצון ה', תרצה באשר ירצה היוצר - אמנם תתפלל, תמשיך להתפלל, תעשה השתדלות, אבל תצרך להכל ניחוח של הכנעה והתבטלות, את התפלה תזכור לסיים במלים 'הטוב בעיניך עשה' (ברכות כט,ב).

אם נעצור ונשאל: רגע, אז ה' רוצה שנרבה להתפלל אליו? ה' רוצה שנוריד דמעות ונתפלל מעומק הלב? ה' רוצה שיתאספו מנין ליד הכותל המערבי ויבכו ויתחננו לקרוע את רוע הגזרה, או לא? - התשובה האחת, כן.

"אמר ר' יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים, מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים" (יבמות סד,א).

אם כן אין ספק, כי מוטל על האדם להתפלל, ולהתפלל מעומק הלב. ופעמים כשרואה כי שערי תפלה נעולים, עליו לגשת לשערי דמעות שהם בודאי לא נעולים (ברכות לב,ב). אבל העיקר, שהכל הכל יעשה מתוך הכנעה, ולא חס ושלום כהכרזת מלחמה. וכמו שהובא בחובת הלבבות (שער חשבון הנפש פרק ג האופן הי"ח) שאחר תפילתו פתח ואמר: "רבונו של עולם, זה עתה שטחתי בקשותי בפניך והתפללתי בעד צרכי, ברם עשיתי כל זאת רק מחמת שציית על התפלה ולא בכדי להודיעך את אשר

הפסוק: "לעבדו בכל לבבכם" (דברים י"א, י"ג), הוא המקור בתורה למצות תפילה, וכך ביארו חז"ל את הפסוק: "איזוהי עבודה שבלב - זו תפילה". תמצית עבודת ה' גנוזה בתפילה. קרבת ה' ודבקות בו, הן בשעת אמירת תחנונים ובקשות והן בשעת אמירת ברכות ההודאה והשבח, הן מטרות התפילה. אין איפוא כל סתירה בין ריבוי הבקשות על מחסורינו לבין מעלתה המרוממת של התפילה. צורכי הגוף והנפש שלנו ותפילותינו עליהם, הם הסולם העולה לשער השמים. התרוממות הרוח וחויית הקשר של האדם לבוראו הן פסגת נשמתו של כל אדם העורגת אל ה' במעמקי פנימיותה.

תכלית התפילה היא לקרב את האדם אל האלוקים. למרות שחלק גדול מנוסח התפילה מבטא בקשות על צרכיו השונים של האדם, בקשות אלו אינן המטרה העיקרית של התפילה, אלא הן מהוות את הגורם לה. השאיפה, שהטביע הבורא באדם לחתור לרווחה גשמית ורוחנית, דוחפת את האדם לפנות אל ה' בתפילה. הרגשת הקרבה של: "קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת", (תהילים קמ"ה, י"ח), התרוממות הרוח והדבקות בה' - הן הן מטרת התפילה. הגורמים והאמצעים מסוגלים להיות גם חומריים, אולם המטרה היא, כאמור, גבוהה ונעלה מאוד. התפילה, אם כן, נוסדה עבור האדם, למען יתקרב הוא אל הבורא ובעקבות זאת, תחול עליו הברכה המיועדת לקרובים.

זאת ועוד, האשליה שהעולם הינו יציב, קבוע ובעל קיום עצמאי, נוצרת מהעובדה שהעולם של רגע זה בחיינו אינו שונה כמעט מהעולם שהיה קיים רגע קודם לכן. גם את השינויים שאנו נתקלים בהם ניתן להכליל במסגרת "חוק", חוק המעניק מימד של קביעות גם לשינויים. בדרך זו מוסתרת מעינינו עובדת התחדשותו המתמדת של העולם מידי יום ביומו, ותלותו המוחלטת של העולם בריבון העולמים.

אחת ממטרותיה של התפילה היא להזכיר לנו את חידושו המתמיד של העולם ואת תלותו בה'. כבר בברכות השחר, לעת בוקר, אנו מודים לה' על כל מה שהוא מעניק לנו מדי בוקר, למרות שלכאורה הדבר נראה כהמשך של אתמול והוא מובן מאליו. אנו מודים על חיינו, על דעתנו, על ראייתנו, על כושר התנועה שלנו, על יציבות האדמה שתחת רגלינו ועוד.

בהמשך התפילה אנו מדגישים את שליטת ה' בהיסטוריה ואת העובדה שה' בורא (בהווה) את השמים ואת הארץ. הוא הפוקח עוורים, הוא הזוקף כפופים, הוא המכין לארץ מטר, הוא המצמיח תבואה והוא המחיה את הכל. בברכות קריאת שמע אנו אומרים שה' יוצר אור ומאיר לארץ ולדרים עליה, ובטובו הוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. קביעה אחרונה זו נזכרת בתפילה פעמיים כדי להשריש בלבנו את ההכרה שה' הוא המאפשר את קיום העולם מדי רגע ברגע. כל כוח הפועל בעולם יונק את קיומו מה', שהוא היחיד שמציאותו אינה תלויה בזולתו.

רעיון זה הוא לבו של הפסוק: "שמע ישראל" (דברים ו', ד'). באמירת פסוק זה שתי פעמים ביום אנו מזכירים לעצמנו ומצהירים בפני כל באי עולם כי ה' שהוא אלוקינו, הוא אחד ויחיד בעולם כולו, בשמים ובארץ. קיימת כאן הדגשה ששום כוח עצמאי אחר לא קיים זולתו, וכולם

הברכות שאנו מברכים במשך כל היום, הן למעשה דרכה של היהדות לעורר את תשומת ליבנו אל כל מה שנמצא סביבנו. חכמינו אומרים, שאחת הדרכים שניתן לשמור על בריאותנו, היא לומר את ברכת "אשר יצר" בכוונה מלאה. בברכת "אשר יצר" אנו מודים לבורא עולם, על שיצר את הגוף שלנו, תוך תחכום ותכנון ברמה מדהימה, ואנו מודים לו על כך ומכירים בעובדה, שאילו אחד מהפתחים הללו היה נפתח או נסתר שלא בזמן המתאים, לא היינו מסוגלים להמשיך ולחיות. וכשאנו עושים כך, אנו למעשה מודים לבורא על בריאותנו התקינה, כך שיש באפשרותנו להעריך את כל הטוב שבעולם, מבלי שניאלץ קודם לכן להתמודד עם החסר שלו!

אם אמנם התפילה מיועדת רק לטובתנו האישית, אז מדוע כל תפילה שאנו מתפללים, חייבת להיפתח ב'צורר' שלם של תשבחות כלפי הבורא?

צריך לומר שאחת המטרות של דברי ההלל הללו, היא לעורר את תשומת ליבנו ליכולתו האינוסופית של הבורא לעזור לנו. אנו מקדישים ומייחדים לכך זמן ומחשבה עמוקה, בכדי שנוכל להכיר ולהעריך את כל מה שהוא עושה למעננו. כאשר אנו מכירים בכוחו וביכולותיו האינוסופיות, בקשותינו הופכות כנות ועמוקות יותר.

והוא אכן עושה בשבילנו כה הרבה! הלא כיצד אנו יודעים שהורינו אוהבים אותנו? אנחנו רואים את כל הדברים שהם נתנו לנו ומסיקים מכך, על אהבתם הגדולה כלפינו.

הבורא לעומתם, העניק לנו מתנות בעלות ערך הרבה יותר גדול ונצחי. אם אתם מרכיבים משקפיים ואדם מסוים משפר את איכות הראיה שלכם באופן משמעותי, ברור שתרגישו כלפיו אסירי תודה לנצח, לא? אז ראוי להכיר בכך, שהבורא העניק לנו עיניים, אוזניים, שכל ואפילו את החיים עצמם!

הידיעה הזו, שבורא עולם יכול לעשות הכל, היא זו שנותנת לנו בסופו של דבר את הכוח ואת הרצון להשיג את כל מה שנמצא אף מעבר להגבלות האישיות שלנו.

זו הסיבה, שכאשר יהודים מתפללים בבוקר, הם פותחים בברכות שמטרתן להודות לבורא על מאור עיניהם, על יכולתם לנוע ממקום למקום, על רמת המודעות שלהם ועל החופש שלהם לנהוג כרצונם. הברכות הללו מעוררות בנו את ההערכה שאנו מרגישים כלפי הבורא ומזכירות לנו את כל המתנות שהוא הרעיף עלינו מיום היוולדנו ועד כמה גדולה אהבתו אלינו. כאשר אנו מעריכים בצורה אמיתית את כל מה שיש לנו, הוא ממילא רוצה להמשיך ולהעניק לנו עוד ועוד.

ומנקודת המבט של התפילות: כל מערכת יחסים חייבת להתבסס על תקשורת טובה, ותקשורת אמיתית חייבת לנבוע מעומקו של הלב. הבורא באמת רוצה להעניק לנו את העונג שאדם חש כשהוא מנהל מערכת יחסים עם א-לוהיו. הגמרא אומרת, שהבורא גרם לשרה, לרבקה ולרחל להיות עקרות, כדי שיפנו אליו ויתפללו. מותר לכם להתפלל בכל שפה שתמצאו. אפשר גם בקול רם.

אחפץ, בהיות ואתה הוא היודע את מה שטוב עבורי, על כן פונה אני אליך בבקשה, אם רצונך הוא אחרת ממה שבקשתי, אל נא תשעה אל דברי כי אם עשה רצונך - ובאמת, כי בכל שהאדם יותר בעל מדרגה, כבר בתפילותיו הראשונות הוא יצרף הכנעה שכזו.

אלא שיש ואינם במדרגה זו, ובתחלה כשתוקף אותם הנסיון והקושי, הם נאבקים בכל הכלים העומדים לרשותם, הם עדיין לא קולטים שיתכן והם במצב של הסתרת פנים, במצב של נסיון ויקח זמן עד שתגיע אליהם הארה זו ממרום.

להתפלל או לא להתפלל, זאת השאלה!

הרב שרגא סימונס שליט"א

התורה מתארת כיצד הוקרבו הקורבנות בבית המקדש וכיצד היו למעשה את אמצעי התקשורת העיקרי בין עם ישראל לבורא עולם. עם זאת, בימינו, הקשר העיקרי שלנו עם הבורא בא לידי ביטוי דרך התפילה היומיומית שלנו. (לדוגמה, תפילת שחרית ותפילת מנחה מייצגות את קרבן ה"תמיד" שהיה מוקרב בכל יום בשעת הבוקר והצהרים). כיום, לכל יהודי יש את 'המקדש הקטן' שלו - בית הכנסת. כביכול אין צורך בגורמים חיצוניים שישמשו כמתווכים בינינו לבין הבורא.

הבורא שומע אמנם את כל תפילותינו, אך עם זאת עלינו לזכור, שלעיתים תשובתו היא שלילית. לא תמיד אנחנו יודעים מה בדיוק מתאים עבורנו באותה נקודת זמן ולא תמיד אנו מבקשים את הדבר הנכון והרצוי לצמיחתנו הרוחנית. הורה טוב (והבורא הוא הרי 'ההורה האולטימטיבי'), לעולם לא ייתן לבנו המתבגר את המפתחות לרכב המשפחתי, במיוחד כאשר הנער אינו מספיק אחראי ומיומן במלאכת הנהיגה. לא יעזרו כל התחיות והבקשות של הנער. אם ההורה מרגיש שהדבר יסכן את חייו של בנו, המפתחות לא יימסרו לידי שום פנים ואופן. בדומה לכך, גם הבורא מסרב לעתים לבקשותינו וסיבותיו עמו.

אך התפילה, היא למעשה ההזדמנות שלנו להתגבר על כל ההגבלות הללו. המילה "להתפלל" גזורה מהשורש "פ.ל.ל.", שמשמעותו - לבחון, לבדוק. הטיית הפועל "להתפלל" - בבניין 'התפעל' - באה לבטא פעולה, שאדם פועל על עצמו (כמו 'להתלבש', או 'להתארגן'). לכן אנו מבינים שהפועל "להתפלל" הוא בעצם פעולה של בחינה ובדיקה עצמית, שהאדם עושה לעצמו. האדם למעשה ממקד את מבטו אל תוך ה'אני' שלו. מסתכל אל תוך עצמו. כאשר אנו מתפללים, אנחנו מביטים אל תוך עצמנו ושואלים: "מה אני צריך לשנות בעצמי, בכדי להשיג את כל מה שבאמת הייתי רוצה מהחיים שלי?"

משמעותו של שינוי העצמי פירושו - שהיום אינני אותו האדם, שאתמול קיבל תשובה שלילית מהבורא. כאשר אני משתנה, קיים סיכוי גדול שבעקבות כך, גם תשובתו של הבורא תשתנה, כיוון שאני כבר לא אותו האדם. יכול מאד להיות, שמה שלא התאים לי קודם, יהיה כעת נכון עבורי.

עלות העלון לשבת: 220 ₪ בלבד | ניתן להעביר לחשבון 61135 | סניף 56 | בנק 11 תפוצת העלון: בני ברק, פתח תקווה, אלעד, אחיסמך, מודיעין עילית, רחובות, אשדוד וירושלים

העלון יוצא פעם בשבועיים | הערות / הארות / הצטרפות לתפוצת המייל - ניתן לשלוח למייל: shch3910@gmail.com

מקורות | הכרת הטוב:

גליון 'תפילת' שעי" קהילת בויאן | המעיין - מכון שלמה אומן | שעורי פרשת השבוע - אתר מנחת אשר | אתר עולמות | ערכים | אש התורה כי אתה עמדי - הודיה, חלק א מהדף משופרת תשע"א | דרשו.

